

werk gesteld om de bronnen van ons leven nog méér te vergiften. Wetenschap en kunst, politiek en maatschappijleer, Theologie en wijsbegeerte, die allen putten voor het grootste deel niet uit de levende bron van de vreeze des Heeren, maar uit de doodswateren van de menselijke rede; wat anders bieden ze dan bedorven water?

Blijkt het niet duidelijk in dezen tijd dat wie God verlaat smart op smart heeft te vreezen?

En nu zouden de menschen niets liever willen dan dat het Jerichowonder zich in het natuurlijke leven herhaalde, zoodat de schoone bronnen van vroegere welvaart weer gingen vloeien en de hittere wellen weer gezond water gingen geven. Aan ons de taak in deze arme dwaze wereld te prediken dat alleen het zout van het woord Gods genezende wonderen kan verrichten.

Zoover moeten we komen dat we als de mannen van Jericho niet langer drinken kunnen uit de bedorven wateren der wereld, uit de vergiftigde zondebronnen, maar in onzen nood ons wenden tot den profeet Gods, hooger dan Elisa en machtiger dan hij, tot den Christus Gods, den drager van het wonder en het woord des hemels, meer dan een uit de menschen geborene.

Dan kunnen we, door geloof aan hem verbonden, het water ontvangen dat hij in genade geeft; ieder die daarvan drinkt, zal niet meer dorsten in eeuwigheid. En, aan wiens ziel dit genezend wonder van Jericho zich herhaalt, die zal voor zijn deel ook een Elisa worden: hij zal het zout Gods werpen in de verdorven bronnen van onzen tijd.

Dat alleen kan heil geven aan de zielen der zondaren, zegen en welvaart hergeven aan volk en vaderland en aan de kwijnende wereld.

Tevergeefs zoekt men, zonder God, andere fonteynen aan te boren; er welt hetzelfde doodende water uit.

De Heere alleen kan het bittere Mara-water zoet maken.

Bij U Heer is de Levensbron!

F. C. M.

Nieuwe Bijbelvertaling. II.

We geven thans het vervolg van ons vergelijkend overzicht: thans uit den brief aan de Romeinen.

Romeinen 1:20. Want zijne onzienlijke dingen worden van de schepping der wereld aan uit de schepselen verstaan en doorzien, beide zijne eeuwige kracht en Goddelijkheid, opdat zij niet te verontschuldigen zouden zijn;

R. 3:25. 26. Welken God voorgesteld heeft tot een verzoening door het geloof in zijn bloed, tot een betooning van zijne rechtvaardigheid door de vergeving der zonden, die te voren geschied zijn onder de verdraagzaamheid Gods,

tot een betooning van zijne rechtvaardigheid in dezen tegenwoordigen tijd; opdat Hij rechtvaardig zij, en rechtvaardigende den menschen die uit het geloof van Jezus is.

R. 4:11 (vgl. vs. 12). En hij heeft het teken der besnijdenis ontvangen tot een zegel der rechtvaardigheid des geloofs, die hem in de voorhuis was toegerekend.

R. 4:14. Want indien degenen die uit de wet zijn, erigenamen zijn, zoo is het geloof ijdel geworden en de belofte niet gedaan.

R. 5:2. en roemen in de hoop der heerlijkheid Gods.

R. 5:5. 6. en de hoop beschaamt niet, omdat de liefde Gods in onze harten uitgestort is door den Heiligen Geest, die ons is gegeven.

Want Christus, als wij nog krachteloos waren, is te zijner tijd voor de goddeloozen gestorven.

R. 5:12. Daarom gelijk door éénen mensch de zonde in de wereld ingekomen is, en door de zonde de dood, en alzoo de dood tot alle menschen doorgaan is, in welken allen gezondigd hebben;

R. 6:4. opdat gelijk Christus uit de dooden opgewekt is tot de heerlijkheid des Vaders,

R. 6:5. Want indien wij met hem éénen plant geworden zijn in de gelijkmaking zijns doods, zoo zullen wij het ook zijn in de gelijkmaking zijner opstanding;

R. 6:10. Want wat hij gestorven is, dat is hij der zonde éénmaal gestorven; en wat hij leeft, dat leeft hij God.

R. 7:6. maar nu zijn wij vrijgemaakt van de wet, overmits wij dien gestorven zijn onder welken wij gehonden

Romeinen 1:20. Want hetgeen van Hem niet gezien kan worden, zijne eeuwige kracht en goddelijkheid, wordt sedert de schepping der wereld uit zijne werken met het verstand doorzien, zoodat zij geen verontschuldiging hebben.

R. 3:25. 26. Hem heeft God voorgesteld als een middel door het geloof, in zijn bloed, om zijn rechtvaardigheid te toonen, daar Hij de zonden, die te voren onder de verdraagzaamheid Gods gepiept waren, had laten worden — om zijne rechtvaardigheid te toonen, in den tegenwoordigen tijd, zoodat Hij zelf rechtvaardig is, ook als Hij hem rechtvaardigt, die uit het geloof in Jezus is.

R. 4:11 (vgl. vs. 12). En het teken der besnijdenis ontving hij als het zegel van de gerechtigheid van dat geloof, dat hij in zijn onbesneden staat bezat.

R. 4:14. Want indien zij, die (het) van de wet (verwachten), erigenamen zijn, dan is het geloof zonder inhoud en de belofte zonder gevolg.

R. 5:2. en roemen op hope van de heerlijkheid Gods.

R. 5:5. 6. en de hoop maakt niet beschaamt, omdat de liefde Gods uitgestort is in onze harten door den heiligen Geest, die ons gegeven is, zoo zeker als Christus, toen wij zwak waren, te rechter tijd voor goddeloozen is gestorven!

R. 5:12. Daarom, evenals door éénen mensch de zonde de wereld is binnengekomen en door de zonde de dood, zoo is ook de dood tot alle menschen doorgaan, omdat allen gezondigd hebben;

R. 6:4. opdat, gelijk Christus uit de dooden opgewekt werd door de majesteit des Vaders,

R. 6:5. Want indien wij samengegroeid zijn met wat gelijk is aan zijn dood, dan zullen wij het ook zijn met (wat gelijk is) aan zijne opstanding;

R. 6:10. Want wat zijn dood betreft, is hij voor de zonde eens voor altijd gestorven; wat zijn leven betreft, leeft hij voor God.

R. 7:6. maar thans zijn wij van de wet ontslagen, doordat wij dien gestorven zijn onder welken wij gehonden

waren, alzoo dat wij dienen in nieuwheid des geestes, en niet in de oudheid der letter.

R. 7:8. Maar de zonde oorzaken genomen hebbende door het gebod, heeft in mij alle begeerlijkheid gewrocht:

R. 7:11. Want de zonde oorzaken genomen hebbende door het gebod, heeft mij verleid en door hetzelfde gedood.

R. 7:13. Is dan het goede mij de dood geworden? Dat zij verre: maar de zonde is mij de dood geworden, opdat zij zoude openbaar worden zonde te zijn, werkende mij door het goede den dood, opdat de zonde de bovenmate wierd zondigende door het gebod.

R. 8:3. „heeft God, zijnen Zoon zedende in gelijkheid des zondigen vleesches, en dat voor de zonde, de zonde veroordeeld in het vleesch.

R. 8:9. Doch gijbieden zij niet in het vleesch, maar in den Geest, zoo anders de Geest Gods in u woont;

R. 9:7. In Isaak zal u het zaad genoemd worden;

R. 9:19. Gij zult dan tot mij zeggen: Wat klaagt Hij dan nog?

R. 13:6. Want daarom betaalt hij ook schatting; want zij zijn dienaars Gods, hierin geduriglijk bezig zijnde.

R. 13:11. En dit zeg ik te meer, dewijl wij de gelegenheid des tijds weten, dat het de ure is dat wij nu uit den slaap opwaken; want de zaligheid is ons nu nader dan toen wij eerst geloofd hebben.

R. 14:1. Dengenen nu die zwak is in het geloof, neemt aan, maar niet tot twistige samenprekingen.

R. 14:4. Hij staat of hij valt zijn eigen heer:

nieuwen staat des Geestes en niet in den ouden der letter.

R. 7:8. Maar uitgaande van het gebod wekte de zonde in mij allerlei „begeerlijkheid” op;

R. 7:11. want de zonde heeft, uitgaande van het gebod, mij misleid en door middel daarvan gedood.

R. 7:13. Is dan het goede mijn dood geworden? Integendeel. Maar de zonde, opdat zij zonde zou blijken, heeft door het goede mijn dood bewerkt, opdat de zonde bij uitstek zondig zou worden door het gebod.

R. 8:3. God heeft, door zijn eigen Zoon te zenden in een vleesch, aan dat der zonde gelijk, en wel om de zonde, de zonde veroordeeld in het vleesch.

R. 8:9. Gij daarentegen zijt niet in het vleesch, maar in den Geest, althans indien de Geest Gods in u woont.

R. 9:7. door Isaak zal men van u zaad van u spreken.

R. 9:19. Gij zult nu tot mij zeggen: Wat heeft Hij dan nog aan te merken?

R. 13:6. Daarom brengt hij toch ook belastingen op, want dienaars Gods zijn juist op dit punt nauwgezet.

R. 13:11. Gij weet immers toch wel, dat het tijd is voor u om eindelijk uit den slaap te ontwaken. Want het heil is nu dichterbij ons, dan toen wij tot het geloof kwamen.

R. 14:1. Aanvaardt den zwakke in het geloof, maar niet om zijne opvattingen te beoordeelen.

R. 14:4. Of hij staat of valt, gaat zijn eigen heer aan.

Wie met ernst deze plaatsen nagaat, zal zien, welk een werk van betekenis hier voor ons ligt. Wij mogen er wel zeer dankbaar voor zijn.

Niet alsof hiermee het laatste woord gesproken is. Er zullen meer dan eens gevallen zijn geweest, waarin men tot een compromis gekomen is; dit kan haast niet anders. Er zijn dan ook vertalingen, die niet ieder zullen toespreken; andere plaatsen zijn in de oude vertaling gelaten, hoewel velen meenden, dat deze onjuist is. Dat zal evenwel altijd zoo blijven; geen enkele vertaling ontkomt eraan. Hoofdzak is, dat hier met groote zorgvuldigheid gewerkt is, en op veel punten verrassend licht voor iedereen kan schijnen. Mij trof de voorzichtigheid (ook in het aanwenden van tekstcritiek), en de rust, de waardigheid van de taal. Men heeft op juiste wijze met ons volk en zijn karakter, en de heiligheid van de Schrift, rekening gehouden, zoover ik kan beoordeelen.

Jammer is, dat tusschen de verzen geen afscheidingsteekentje geplaatst is; en vooral, dat de cijfers op zeer veel plaatsen verkeerd staan. Ik noteerde bij zeer haastige lezing reeds: Matth. 6 vs 34; 9 vs 4; 11 vs 6; 11 vs 29; 16 vs 23; 27 vs 25; Rom. 11 vs 17. Bij Matth. 9 vs 16 ontbreekt het cijfer. Heeft de zetter soms het eerst van allen moeite gehad met de afgrenzing van de verzen, tengevolge van het ontbreken van elk afgrenzingssteekentje?

Maar dit zijn bijzaken. Geen bijzaak is misschien de kwestie der opschriften boven de perikopen. Bij Romeinen zijn ze het gewichtigst, en — ook het meest aanvechtbaar; ze rusten immers voor een deel op exegetische opvattingen, en op algemeene gedachten over den bouw van den brief, die niet ieder deelen zal.

Over al die dingen is evenwel te spreken. Laat onze menschen dit mooie werk zich aanschaffen. Eerst de Korte Verklaring van de firma Kok, en dan daarbij stuk voor stuk deze nieuwe vertalingen. Zoo komen we verder, en kan de bijbel ons naderbij komen. Daarbij helpt ook het spatieren van de aanhalingen uit het Oude Testament.

Dit belangrijke werk vervulde ons met grooten dank.

K. S.

Critiek van Prof. Haitjema.

Een maand later dan ik verwacht had, gaf „Onder Eigen Vaandel” een kritiek van de hand van prof. Haitjema, over de kerkelijke behandeling der zaak van dr. Ubink. De klacht over de „liefdeloosheid” der Geref. Kerken ontbreekt niet. „Helaas, men wilde korte metten met hem maken”. Vragenderwijs worden allerlei onderstellingen geopperd, die, ALS ze meer dan hypothesen, ALS ze dus ook heenwijzingen naar de werkelijkheid waren, de behandelende classis in een droef licht zouden plaatsen.

Deze kritiek kan ons niet bekoren. Dat prof. Haitjema een begrip van „tucht” verdedigt, onder betuiging van „zich niet te willen onttrekken aan het regime van Woord en Geest” weten wij; en we probeeren deze termen te lezen met „oordeel des onderscheids”; dan vreezen we meteen, dat er met deze tucht toch niets te beginnen zal wezen, en deze beste stuurhut dus altijd aan den

wal kunnen blijven staan, krachtens hun opvatting van het „regime” van „Woord” en „Geest”.

Maar dat geeft prof. H. nog niet het recht, beschuldigingen uit te spreken over een classis, alleen op getuigenis van den beklagde. Want in de onderhavige punten heeft het orgaan van de classis deels een weerlegend woord gesproken, (zonder dat prof. H. dat citeert) en voor een ander deel verklaard, niet te willen spreken, wijl het daartoe geen recht had. De bronnen zijn dus niet toegankelijk nog. En toch maar oordeelen?

K. S.

„De onderstelling”.

Van Ds A. M. Diermanse ontvingen we een ex. van zijn werk „De Onderstelling in binnen- en buitenlandse gereformeerde confessies”.

Dit boek bij dezen aankondigende, kunnen we niet nalaten, onze blijdschap uit te spreken over den titel. Deze spreekt gelukkig niet van de „Gereformeerde Kerken in Nederland”, doch van de „binnen- en buitenlandse CONFESSIES”.

Dat is inderdaad een vooruitgang.

En de „vruchten” daarvan zijn al dadelijk te zien.

Immers, dat deel der vaderlandsche pers, dat gewoonlijk zich tot taak stelt, de Gereformeerde Kerken aan te vallen, en van allerlei te betichten, wat zuivere legende is, zou dit boek zeer stellig hebben aangegrepen als nieuw krijgsmateriaal, wanneer het direct gehandeld had over den eigen kerkelijken kring, waartoe de schrijver behoort. Voor de zooveelste maal zou dan door die pers wéér over „thoofd gezien worden, dat de achter ds Diermanse beschouwingen liggende moeilijkheden precies dezelfde zijn als de moeilijkheden van de penvoerders in de bedoelde pers; immers: gelijk we reeds herhaaldelijk opmerkten, is datgene, wat in de gereformeerde kerken WEL bedoeld wordt met verbond, doop, „onderstelling” bij de sacramenten, enz., de inhoud van de belijdenisschriften, die ook gezegde penvoerders aanvaardden.

Nu evenwel in den titel van het boek de belijdenissen van die penvoerders zelf met name genoemd worden, is de zaak, die ds Diermanse voorstaat, in directen zin een zaak van heenzelf geworden; en het brengt haast tot een glimlach (maar dan niet zonder humor, d.w.z. niet zonder verdriet tevens), te zien, hoe „mak” die antigereformeerde pers dezen keer onsprongt met het werk van ds Diermanse. Nu het blijken den titel hun eigen zaak geworden is, en de vragen op hun eigen hoofd mede rechtstreeks afgewenteld zijn, is de belangstelling, voorzover publiek, veel minder.

Moeten we dit verklaren?

Zoo ja, dan zeggen we: ziehier wereldgelijkvormigheid.

Overigens behoeven we over het boek zelf niet veel te zeggen. Men weet, waar het over handelt: de vraag, hoe men de leden der kerk heeft te beschouwen, hoe men hen, en hun gedoopte kinderen, heeft te behandelen. Gewoonlijk wordt die vraag aan den kinderdoop vastgekoppeld; maar de leer van den kinderdoop is niet pasklaar gemaakt, los van de vooropgaande „leer des doops” in het algemeen; en de leer van den doop is natuurlijk geen oogenblik te scheiden van de beschouwing over het avondmaal, en de daarbij aanwezige „onderstelling”, dat wie aangaat, geloof heeft, en in dat geloof versterkt wordt.

Het is natuurlijk duidelijk, dat bij den kinderdoop een heel aparte verhouding bestaat, omdat de avondmaalsganger zijn geloof beleden heeft, het kind dit niet kan. Maar men moet toch de kwestie in dit groot verband bezien, omdat zoo veel misverstand voorkomen wordt. Want achter heel die dogmatische vraag ligt de betekenisvolle kwestie: a) of het waar is, dat God zelf den doop aan de kinderen bedienend wil zien; b) of, indien dat waar is, God zelf dan misschien tweeërlei soort van sacramenten soms heeft willen invoeren: groep A: sacramenten, die dienen ter geloofsversterking (waarbij de ontvanger wordt ondersteld geloof te hebben: doop van volwassenen, avondmaal), en groep B: één sacrament, dat geheel en al los van het geloof van den ontvanger moet gedacht worden (de doop van kinderen; „geloof” dan, in verband gezet met het zaad der wedergeboorte). Stelt men de kwestie zoo, dan is er heel wat geharrewar voorkomen. De vraag, of de gedoopte kinderen waarlijk wedergeboren zijn, is natuurlijk een heel andere.

Met de beschouwingen van ds Diermanse ben ik het persoonlijk — zoodra hij gaat concluderen — niet eens. Ik geloof, dat de „tweeërlei lijn”, die hij constateert, niet slechts op dit één punt, maar door ALLE stukken der dogmatiek heen loopt. B.v. in de kwestie van verkiezing, en, daarmee in verband: onze verantwoordelijkheid. Of de kwestie van praedestinatatie en aanbod van genade. Of die van verkiezing en de veronderstelde nietwedergeborenheid van wie buiten de kerk objecten van evangelisatie zijn (het verwondert me altijd, dat men dit punt er buiten laat). Of ook de kwestie van voorzienigheid en assurantie. Of die van wereldaanvaarding en wereldverlaten; van theologisch en sotriologisch gezichtspunt; van theo-

centrisch (lapsarisme anthropomorf en-zoo-van-on, en teten, omdat dat is even Docent Ke zou willen assurantie daarmee v nigheid of onder d van waa heeft, als b dat de as de Schrift deze fict de helaas de protest heidsele honderdma drijvens to preeken va stond tege in onze kr do belijden het boek v

Er zijn twee lijn theoloog al liet staa mee gespa caractere a uitdrukking word, en R.-K. Univ geleid is, voor zoo woord — moeiende doop etc. (inderdaad l beide lig en het is d „B”, of va ds Kersten maar een bezig houd geblazen v standen, of al te gauw Om dan di

We kun vereenigen zaak zoo brengt nie als Calvin, op de bov heeft, maar vergiftigd dat scheur dat zoo ou hun leven h hun accent maakt de d dit ingezie heid der g

Onzes in beschouwin (de grond ik ga daard deze dinge zijn, en ik titel maa weer tot e te maken. deze kwes aan den e maar aan c daarvan, d stelling” ren, hoewe te bewaren pen komt e gen herzie

Het woos tig genoeg maar aan c

Protestant

We hebbe Reclasseer haar in de bevolen.

Er is tha aanbeveling

Immers, nummer va

Het is e C. Beckenk Handelsdru

Leiden.

Gaarne v zaak leeft r dit evenwe

zijn, wordt duidelij in

Het blad

hun opvatting
„Geest“.
het recht, be-
en classis, al-
igde. Want in
rgaan van de
ord gesproken,
oor een ander
ken, wij het
zijn dus niet
deelen?

K. S.

en we een ex-
n binnen- en
ssies“.
e, kunnen we
spreken over
niet van de
d“ doch van
NFESSIES“.

al dadelijk te

che pers, dat
Gereformeerde
i te betichten,
ek zeer stellig
materiaal, wan-
rer den eigen
ijver behoort.
door die pers
dat de achter-
onde moeilijk-
als de moei-
bedeelde pers;
ik opmerkten,
kerken WEL
onderstelling“
l van de be-
agde penvoor-

t boek de be-
met name ge-
ermanse voor-
n henzelf ge-
een glimlach
t niet zonder
die anti-gere-
met het werk
den titel hun
ragen op hun
wenteld zijn,
publiek, veel

ereldgelijkvor-

boek zelf niet
over handelt;
ek heeft te be-
doopte kinde-
ik wordt die
eld; maar de
pasklaar ge-
er des doops“
u doop is na-
van de be-
daarbij aan-
ngaat, geloof
ordt.

j den kinder-
staat, omdat
den heeft, het
ch de kwestie
ndat zoó veel
t achter heel
nisvolle kwes-
den doop aan
of, indien dat
tweeërlei
llen invoeren:
er geloofsver-
dt ondersteld
senen, avond-
dat geheel en
nger moet ge-
ren; „geloof“
d der weder-
ó, dan is er
De vraag, of
gehooren zijn,

ermanse ben
conclueeren
leij lijn“, die
ne punt, maar
en loopt. B.v.
armee in ver-
f de kwestie
nade. Of die
is niet-weder-
objecten van
ne altijd, dat
k de kwestie
die van we-
van theolo-
t; van theo-

centrisch en christologisch denken; van supra-
lapsarisme en infralapsarisme; van theo„morph“ en
anthropomorph spreken over God; en-zoo-voort,
en-zoo-voort. Al deze dingen behoren bij-
een, en terwille van het ééne een kerk te stich-
ten, omdat anderen ook wijzen op het andere,
dat is even kortzichtig, en sectarisch, als dat b.v.
Docent Kersten een anti-assurantie-kerk
zou willen stichten, tegen de „kerken“, die de
assurantie wel (heeten te) „leeren“. Hij zou
daarmee vergeten, dat hij en wij de voorzie-
nigheid Gods leeren, en dat nu de vraag is,
of onder dat ééne begrip zoowel het element
van waarheid, dat zijn assurantie-vrees in zich
heeft, als het andere element van waarheid,
dat de assurantie uitspreekt, vallen moet, naar
de Schrift. Op denzelfden wankelen bodem als
deze fictieve anti-assurantie-kerk staat dan ook
de helaas niet-fictieve Chr. Geref. Kerk. Wat in
de protesten van haar penvoerders het waar-
heidselement is, och, dat zeggen ze bij ons
honderdmaal honderd keer scherper, zelfs tot over-
drijvens toe (denk maar eens aan de candidaten-
preken van een paar jaar geleden, toen het netjes
stond tegen het farizeïsme te toornen). En wat
in onze kringen wel geleerd wordt, dat staat in
de belijdenis der Chr. Geref. Kerk ook; lees maar
het boek van ds Diermanse.

Er zijn nu eenmaal in de Schrift telkens
twee lijnen naast elkaar getrokken, die een
theoloog als Calvijn gehoorzaam naast elkaar
liet staan. Doumergue heeft in verband daar-
mee gesproken van het antinomisch karakter (le
caractère antinomique) van Calvijn's theologie; een
uitdrukking, die in onzen tijd vaak misbruikt
wordt, en b.v. ook door den bibliothecaris der
R.-K. Universiteit in zijn proefschrift verkeerd uit-
gelegd is. Maar een uitdrukking dan toch, die,
voorzover ze — afgedacht van het nare
woord — goed is, heel dit miserebele en ver-
moeiende debat over die onderstelling bij den
doop etc. op een hooger plan zet, omdat we hier
inderdaad tweeërlei gezichtspunt hebben. Maar
beide liggen op den bodem der Schrift;
en het is dan ook geen vechterijde van „A“ tegen
„B“, of van Chr. Geref. (Geref. Bond in de pers,
ds Kersten c.s.) tegen de Gereformeerde Kerken,
maar een eeuwenoude kwestie, welke ons hier
bezigt houdt; een kwestie, die alleen daarom op-
geblazen werd, omdat men theologische misver-
standen, of bepaalde accents-leggingen in ons land
al te gauw aangrijpt als principe van verdeling.
Om dan daarna te preeken over de eenheid.

We kunnen ons om deze reden dan ook niet
vereenigen met ds Diermanse's meening, dat deze
zaak zoo groote beroering brengt. Beroering
brengt niet het feit, dat onze belijdenis, precies
als Calvijn, een „caractère antinomique“ (let weer
op de boven gegeven afgrenzing van dit begrip)
heeft, maar omdat de debatten over deze zaak
vergiftigd zijn door kerkpolitiek, en door het feit,
dat scheurmakers om een dergelijk vraagpunt —
dat zoo oud is als het christendom — nu verder
hun leven moeten besteden aan de verdediging van
hun accent-legging. DIT maakt de beroering, DIT
maakt de scheuring. Niet de kwestie zelf. Werd
dit ingezien, dan waren we dichter bij de een-
heid der geloovigen.

Onzes inziens heeft ds Diermanse een onjuiste
beschouwing inzake de besluiten van Utrecht 1905
(de grond van de bediening van den doop). Maar
ik ga daarop niet verder in, omdat in onze pers
deze dingen al herhaaldelijk uitvoerig besproken
zijn, en ik den goeden indruk, dien ds Diermanse's
titel maakt, niet bederven wil, door dit debat
weer tot een interne zaak van de Geref. Kerken
te maken. Deze laatste hebben nu al vaak over
deze kwesties gehandeld; het woord is nu, niet
aan den een of anderen penvoerder persoonlijk,
maar aan de kerkelijke gemeenschappen, of deelen
daarvan, die leven van de suggestie („onder-
stelling“) dat zij iets anders hebben dan ande-
ren, hoewel ze dezelfde confessie met hen zeggen
te bewaren. Want tot DIE kerkelijke gemeenschap-
pen komt een stem, die zegt: uw formulieren vra-
gen herziening.

Het woord is dus niet aan de kerken, die krach-
tig genoeg waren, om een verklaring te geven,
maar aan die, welke tot nu toe die kracht misten.
K. S.

Protestantsch Christelijke Reclasseering.

We hebben (ongeveer Maart) van de Prot. Chr.
Reclasseerings-Vereeniging melding gemaakt en
haar in de belangstelling van onze lezers aan-
bevolen.

Er is thans aanleiding tot hernieuwing van deze
aanbeveling.

Immers, dezer dagen verscheen het eerste
nummer van het orgaan der vereeniging.

Het is een maandblad; eindredacteur is dr.
C. Beekenkamp; het wordt gedrukt bij de Leidsche
Handelsdrukkerij J. Karstens, Hooigracht 35, te
Leiden.

Gaarne wijk ik op tot actieve belangstelling. De
zaak leeft nog veel te weinig voor ons; hoe noodig
dit evenwel is, en welke beginselen hier in geding
zijn, wordt in dit eerste nummer nog weer eens
duidelijk in het licht gesteld door prof. Dooyeweerd.

Het blad bedoelt principiële voorlichting en

voorts ook mededeelingen van de organisatie en
van het publieke leven, ook in verband met de
regeeringshandelingen.

De abonnementsprijs bedraagt f1 per jaar.

K. S.

OPVOEDING EN ONDERWIJS

„Na de Bijbelles“.

De Heeren Nauta en Valom hebben een zeer
goed werk gedaan voor onze Christelijke scholen.

Voor alle vakken die op de Christelijke scholen
onderwezen worden, bestaat zeer goed leer-ma-
teriaal. Maar men kan niet ontkennen, dat in het
algemeen genomen, wat parate kennis betreft, de
Bijbelsche Geschiedenis er bij de jongemensen
het slechtst afkomt.

Nu heeft men ook naar aanleiding van de
verschijning van dit boekje gezegd, dat Bijbelsche
Geschiedenis toch eigenlijk een kwestie is van
sfeer.

Ik ben het daar, wanneer het zoo gezegd wordt,
niet mee eens.

Zeker, het vak Bijbelsche Geschiedenis vraagt
op de Lagere school een eigen sfeer. Het eischt
ook dat degene, die het vak behandelt, het vak
lieft. Die Bijbelsche Geschiedenis vertelt moet
zijn Bijbel liefhebben, moet blijken geven dat hij
zijn God lieft.

Maar daarmee is niet alles, lang niet alles gezegd.
De kinderen op de Lagere school moeten ook
Bijbelkennis hebben.

Ik vrees wel eens, dat, hoe voortreffelijk over-
gens ook de resultaten van het onderwijs mogen
heeten (over de meerdere of mindere voortrefte-
lijkheid dier resultaten wil ik thans niet twisten),
toch in ieder geval de resultaten van het godsdienst-
onderwijs het minst voortreffelijk zijn in vele ge-
vallen.

Wanneer men jongemensen, die pas de Lagere
school verlaten hebben, vraagt naar hun parate
kennis, dan blijkt inderdaad dat zij wat vele andere
vakken betreft, zeer veel paraat bezit aan ken-
inhoud hebben; maar wanneer men dan komt
tot het vak Bijbelsche Geschiedenis, valt het resul-
taat van de school vaak bitter tegen. Zeker, zij
hebben wel een vage herinnering omtrent allerlei
dingen die hun verteld zijn, maar een concrete
voorstelling van de opeenvolging der feiten van
de Bijbelsche Geschiedenis ontbreekt al te zeer.
Daarbij missen ze ook dikwijls (we durven wel
zeggen: in de meeste gevallen zelfs) de kennis,
althans de parate kennis van zeer bekende Bij-
belsche plaatsen. Bovendien blijkt menigmaal, dat
zij allerlei namen slecht of in het geheel niet heb-
ben gememoriseerd.

Daarvan de school een verwijt te maken zou
onbillijk zijn.

In de eerste plaats reeds vanwege de usance die
er nu eenmaal heerscht. De usance toch is deze,
dat men de Bijbelsche Geschiedenis vertelt en dan
de volgende les weer wat navraagt van het ver-
telde. Op zichzelf een uitnemend gebruik. Maar
anderzijds toch weer niet een gebruik dat voldoet
aan allerlei eischen.

In de tweede plaats moeten we er echter mee
rekenen, dat de Lagere school over talloze mid-
delen beschikt om de kennis bijv. van Vaderland-
sche Geschiedenis, van Aardrijkskunde, van Re-
kenen enz., paraat te doen zijn voorzover zulka
noodig is.

Maar helaas ontbreekt zulk een leermiddel tot
duisverre voor de Bijbelsche Geschiedenis of ge-
heel of ten deele.

Boekjes die zoozeer ingesteld zijn op het memo-
riseren van de feitelijke gegevens van de Bijbel-
sche Geschiedenis als de boekjes van de Heeren
Nauta en Valom ken ik niet één; ik geloof ook
niet dat ze bestaan.

Daarom aarzel ik niet deze boekjes een van de
belangrijkste aanwinsten voor het onderwijs op de
Lagere school te noemen. Dat zegt heel wat. We
hebben in de laatste jaren pracht schoolboekjes
gekregen. Maar toch meen ik dat deze boekjes
dezen roem verdienen.

De Bijbelsche Geschiedenis toch moet op de
Lagere school het vak bij uitnemendheid blijven.
We mogen nooit vergeten, dat tenslotte de kennis
der heilige historie voor het onderwijs aan het
kind des Verbands de belangrijkste eisch is. Een
school die op dit punt nalatig zou zijn, zou haar
belangrijkste taak veronachtzamen.

En nu durf ik de stelling wel aan dat het Bij-
belsche-geschiedenis-onderwijs niet goed gegeven
kan worden, indien het niet de noodige parate
kennis aan de leerlingen bijbrengt. Dit was een
van de grootste fouten van vele christen-peda-
gogen dat zij oordeelden, dat Bijbelsche-geschie-
denis-onderwijs eigenlijk geen vak van kennis was.
En toch halen wij, wanneer wij den eisch, dat
parate kennis van de gegevens der Heilige Schrift
bij het kind aanwezig moet zijn, loslaten, het vak
Bijbelsche Geschiedenis naar beneden. We ontdek-
ten het dan van zijn doelstelling zooals dit vak op

school immers ook een eigen doelstelling heeft.

Immers wel verre van in methodistischen zin,
het halfuur of de drie kwartier Bijbelles op school
in dienst te willen stellen van „de bekeering van
het kind“, slechts het kind verder iets van buiten
te willen laten leeren, handhaven wij juist de ge-
dachte, dat de Lagere School de roeping heeft
het kind, voorzover dat mogelijk is, zich te doen
inleven in de gedachtenwereld van de Heilige
Schrift en kennis mee te geven aan dat kind van
diezelfde Schrift die de openbaring Gods is.

Een Christelijke school moet zooveel Bijbel-
kennis aan het kind geven, dat het kind zijn leven
lang juist daardoor in den Bijbel thuis is en de
Bijbelsche Geschiedenis als vanzelfsprekend bekend
acht.

En zeker, dan mag de Lagere school, dan moet
de Lagere school zelfs paedagogisch met deze stof
werken, dat is, zij mag en zij moet ook wel wijzen
op de noodzakelijkheid van de bekeering van het
kind. Maar dit beteekent niet, dat zij met een
stichtelijke toespraak, naar aanleiding van een Bij-
belsche Geschiedenis kan volstaan.

Evengoed als bij elk vak, moet ook bij de Bijbel-
sche Geschiedenis het geleerde worden gememo-
riseerd en gerepeteerd totdat het er muurvast in-
zit en het kind, straks man geworden, altijd weer
zeggen kan: de school heeft mij geleerd in mijn
Bijbel thuis te geraken.

En tot dat doel ken ik geen beter middel dan
de boekjes welke titel wij hierboven aantreffen.
(Uitgave van H. J. Spruyt's Uitg. Mij. N.V., Am-
sterdam.)

J. W.

Eerste Intern. Chr. Schoolcongres gehouden te Wuppertal-Barmen van 7-10 Oct. 1932.

III.

Op Zaterdagmiddag 8 October hield Seminar-
directeur Dr. Bäschlin uit Bern een rede over „Auto-
riteit en vrijheid in de Christelijke opvoeding“. Zijn
stellingen waren:

1. Christelijke opvoeding in den gewonen zin
van het woord is een buitengewoon moeilijke
kwestie.
2. Erischter een opvoeding onder het Evangelie.
3. Zij is meer aanklacht dan zekerheid, meer
een buigen dan een bezitten.
4. Zij weet niets van de opvoedingsroes van
heden.
5. Autoriteit en vrijheid zijn voor de Christelijke
opvoeding geen tegenstellingen, maar tegenoverge-
stelde polen van een en dezelfde zaak.
6. Vrijheid bestaat voor haar slechts in het
geloof.
7. Autoriteit kent zij slechts in de liefde.

We hopen iets uit deze rede, die een zeer moei-
lijk probleem raakt, weer te geven. Alle opvoeding,
zei de spreker, berust op levenservaring. De nood
in de opvoeding bestaat hierin, dat de staat de
school wil beheerschen. Het Christelijke in onze
opvoeding is niet een levensbeschouwing, maar de
waarheid van het leven. Wat moeten wij in de op-
voeding met een liefde en een geloof, die wij niet
in onze macht hebben, die slechts een geschenk
van God zijn. Toch moeten deze twee de houding
van den opvoeder bepalen, als hij het kind in alle
spanningen wil binnenleiden, in een wereld be-
laden met schuld, die slechts gered kan worden
door de verlossende macht van het Evangelie.
Wij verwerpen niet het wetenschappelijke onder-
zoek van de menselijke natuur in de psychologie,
maar we moeten niets hebben van de opvoedings-
roes van heden. De wereld wil aan haar eigen
opvoeding genezen, wil zich uit zich zelf bevrijden.
Boven onze opvoeding staat het Evangelie. Ge-
looven is luisteren, bereidheid, opnemen. De op-
voeder kan niet uitdeelen, maar slechts vragen:
Hoor je de stemme Gods? De jeugd wil deze auto-
riteit, die naar de vrijheid voert. Maar het staat
niet in onze hand, die te geven. Autoriteit en vrij-
heid zijn de grondpilaren der Christelijke opvoe-
ding in de bedoeling van Luthers woorden: Een
Christen is heer over alle dingen en aan niemand
onderdanig en tevens: Een christen is een dienst-
bare knecht van alle dingen en aan ieder onder-
danig.

Over deze redevoering, die men in zijn geheel
voor zich moet hebben, om er goed over te kun-
nen oordeelen, ontspon zich eenig debat.

• • •

Vervolgens kreeg Professor Dr. Waterink het
woord voor zijn referaat: Begrenzing der rechten
en plichten van den staat, de maatschappij en de
kerk met betrekking tot de school.

In een glashelder betoog ontwikkelde de spreker
de volgende gedachten: De behandeling van ons
onderwerp op een internationaal congres is zeer
moeilijk, omdat de opvatting in de verschillende
landen over dit punt zoo uiteengaan. Wij moeten
van de reformatische gedachte uitgaan.

Rechten zijn in het leven steeds met plichten
verbonden, ze hebben nooit een absoluut karakter.
Ieder recht berust op Gods recht en alle plichten
zijn uitvloeisels van Gods voorschriften. Daarom
is het zonde, wanneer de mensch rechten en plich-
ten van zichzelf uit wil bepalen; ze worden slechts